

การพัฒนาสารเคลือบเซลล์เพื่อยืดอายุการเก็บรักษามะม่วงน้ำดอกไม้และมังคุด

นางสาวผ่องเพ็ญ อรรถสีวร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมเคมี ภาควิชาวิศวกรรมเคมี

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 947-17-4723-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**DEVELOPMENT OF SHELLAC COATING FOR EXTENDING SHELF-LIFE OF MANGO
(CV. NAMDOKMAI) AND MANGOSTEEN**

Miss Pongpen Accaseavorn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering Program in Chemical Engineering**

Department of Chemical Engineering

Faculty of Engineering

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

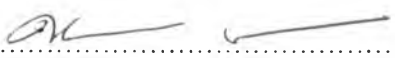
ISBN 974-17-4723-3

481539

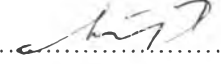
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาสารเคลือบเซลล์เล็กเพื่อยืดอายุการเก็บรักษา
มะม่วงน้ำดอกไม้และมังคุด
โดย   นางสาวผ่องเพ็ญ อรรถสีวร
สาขาวิชา   วิศวกรรมเคมี
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. โสรดา กนกพานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   อาจารย์ ดร. อภิตา บุญศิริ

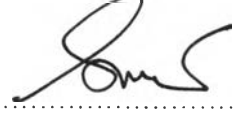

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ลาวัณย์ศิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ดำรงค์ศักดิ์กุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. โสรดา กนกพานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.อภิตา บุญศิริ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริน ปริชานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อนงค์นาฎ สมหวังชนโรจน์)

ผ่องเพ็ญ อรรถศิวั : การพัฒนาสารเคลือบเซลล์เพื่อยืดอายุการเก็บรักษามะม่วงน้ำดอกไม้และ
มังคุด (DEVELOPMENT OF SHELLAC COATING FOR EXTENDING SHELF-LIFE OF
MANGO (CV. NAMDOKMAI) AND MANGOSTEEN) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร. ไชรดา กนกพานนท์
215 หน้า ISBN 974-17-423-3

การพัฒนาสารเคลือบที่มีองค์ประกอบหลักคือเซลแล็ก เพื่อเคลือบผิวผลไม้เขตร้อนสองชนิดคือ
มะม่วงน้ำดอกไม้และมังคุด โดยมีสูตรพื้นฐานคือสูตร Lab-a ประกอบด้วยสารประกอบหลักคือเซลแล็ก
และกรดโอเลอิก 15 และ 1 เปอร์เซ็นต์ (โดยน้ำหนัก) ตามลำดับ และพัฒนาเป็นสูตร Lab-b ซึ่งองค์ประกอบ
เหมือนสูตร Lab-a แต่มีการเติมพอลิเอทิลีนไกลคอลและซิลิโคนออย 10 และ 0.1 เปอร์เซ็นต์ (โดยน้ำหนัก)
ตามลำดับ ทำการทดสอบประสิทธิภาพของสารเคลือบที่เตรียมขึ้นกับสารเคลือบทางการค้าที่นำเข้ามา
ต่างประเทศคือ Teva โดยการนำไปพ่นเคลือบมังคุดในอัตรา 20 มิลลิลิตรต่อกิโลกรัม ทำการทดสอบที่สอง
สภาวะคือที่อุณหภูมิห้อง ($30 \pm 5^{\circ}\text{C}$) และอุณหภูมิ $13 \pm 1^{\circ}\text{C}$ พบว่ามังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ $13 \pm 1^{\circ}\text{C}$
สามารถเก็บรักษาได้นานกว่าการเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้องประมาณ 2 สัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบลักษณะทาง
คุณภาพของมังคุดระหว่างกลุ่มที่ไม่ได้เคลือบและเคลือบ พบว่าการเคลือบสามารถเพิ่มความสวยงาม
มันเงา นำรับประทานให้กับมังคุด สามารถลดการสูญเสียน้ำหนัก ชะลอการเหี่ยวของกลีบเลี้ยง ชะลอการ
ลดลงของความแข็งเปลือก ลดอัตราการหายใจและการผลิตเอทิลีนในผลผลิต และไม่ทำให้เกิดอาการ
ผิดปกติกับกลิ่นและรสชาติ โดยมังคุดที่เคลือบด้วยสูตร Lab-a ให้ประสิทธิภาพดีที่สุด ผลไม้เขตร้อนอีก
ชนิดที่นำมาทดสอบประสิทธิภาพของสารเคลือบคือมะม่วง ทดสอบโดยพ่นสารเคลือบสูตร Lab-a lab-c
(องค์ประกอบหลักเหมือน Lab-a แต่ลดปริมาณเซลแล็กลงเหลือ 10 เปอร์เซ็นต์ (โดยน้ำหนัก)) และ Teva
ในอัตรา 20 มิลลิลิตรต่อกิโลกรัม ทำการทดสอบที่สองสภาวะคือเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ($25 \pm 5^{\circ}\text{C}$) และ
 $12 \pm 1^{\circ}\text{C}$ พบว่าการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ $12 \pm 1^{\circ}\text{C}$ สามารถเก็บรักษามะม่วงได้นานกว่าการเก็บรักษาที่
อุณหภูมิห้องประมาณ 2 สัปดาห์ และการเคลือบสามารถเพิ่มความมันเงา ลดการสูญเสียน้ำหนัก ชะลอการ
ลดลงของเปอร์เซ็นต์กรด และลดอัตราการหายใจได้ โดยสารเคลือบสูตร Lab-c ให้ประสิทธิภาพดีที่สุด
การขึ้นรูปสารเคลือบเพื่อทดสอบสมบัติของฟิล์มพบว่าสารเคลือบทางการค้าและสูตร Lab-b ไม่สามารถ
ขึ้นรูปฟิล์มได้ เมื่อวัดสมบัติทางความร้อนพบว่าสารเคลือบที่เตรียมได้ในห้องปฏิบัติการมีอุณหภูมิเปลี่ยน
สถานะคล้ายแก้วอยู่ระหว่าง 31 ถึง 35°C ซึ่งต่ำกว่าสารเคลือบทางการค้า Teva ที่มีอุณหภูมิเปลี่ยนสถานะ
คล้ายแก้วเท่ากับ 59°C ส่วนค่าความทนดึงของฟิล์มทั้งสามสูตรคือ Lab-a Lab-c และ Lab-d มีค่าเท่ากับ
242.54 218.96 และ 50.32 MPa ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์การยืดตัวเท่ากับ 2.99 2.73 และ 5.83 % ตามลำดับ
และค่าความสามารถในการแพร่ผ่านของไอน้ำของฟิล์มเคลือบที่เตรียม โดยใช้เทคนิคการหล่อฟิล์มทั้งสาม
สูตร (Lab-a Lab-c และ Lab-d) มีค่าเท่ากับ 4.29 13.24 และ 18.13 $\text{g}\cdot\text{m}/\text{m}^2\cdot\text{S}\cdot\text{Pa}$ ตามลำดับ

ภาควิชา.....วิศวกรรมเคมี..... ลายมือชื่อนิสิต..... ผ่องเพ็ญ อรรถศิวั
สาขาวิชา.....วิศวกรรมเคมี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2548

4670387021 : MAJOR CHEMICAL ENGINEERING

KEY WORD: COATING / SHELLAC / TROPICAL FRUIT / MANGO (CV. AMDOKMAI) /
MANGOSTEEN

PONGPENG ACCASEAVORN: DEVELOPMENT OF SHELLAC COATING FOR
EXTENDING SHELF-LIFE OF MANGO (CV. NAMDOKMAI) AND MANGOSTEEN.

THESIS ADVISOR: SORADA KANOKPANONT, Ph.D., 215 pp. ISBN 974-17-423-3

Shellac based coating formulations for extending shelf-life for two tropical fruits, mango (cv. Namdokmai) and mangosteen were evaluated. Formulations Lab-a (shellac 15 % (w/w) and oleic acid 1 % (w/w)) and Lab-b (Lab-a with PEG and silicone oil 10 and 0.1 % (w/w) respectively) were tested in comparison with Teva, a commercial coating formula, for their efficacy in extending the shelf-life of mangosteen. Mangosteens were coated (sprayed) with the formulated solutions at 20 ml solutions/1 kg and were stored at two conditions, room temperature ($30 \pm 5^{\circ}\text{C}$) and $13 \pm 1^{\circ}\text{C}$. Storage at $13 \pm 1^{\circ}\text{C}$ prolonged mangosteens's shelf-life by 2 weeks over those stored at the room temperature. The most effective formula for coating mangosteen was Lab-a. Qualities of coated mangosteens were superior to those of the control (non coating) group. Coating with Lab-a improved gloss, reduced weight loss, delay calyx wrinkle and pericarp's softening, reduced respiration rate and ethylene production. Mangoes were coated with either Lab-a, Lab-c (10 % (w/w) shellac) or Teva stored either at room temperature ($25 \pm 5^{\circ}\text{C}$) or at 12°C . Storage at 12°C prolonged the mangoes's shelf-life by 2 weeks over those stored at the room temperature. Lab-c was the best formulation for keep qualities of mangoes. Coating with Lab-c increased gloss, improved appearances, reduced weight loss, percent titrable acidity, and respiration rate. Films of coating formulation containing shellac 5-15 % (w/w) had glass transition temperature (T_g) ranged from $31 - 35^{\circ}\text{C}$ while Teva had a T_g of 59°C . Tensile strength of the formulated films ranged from 50 - 242 MPa, percent elongation ranged from 2.73- 5.83% and water vapor permeability ranged from 4.29 - 18.13 $\text{g}\cdot\text{m}^{-2}\cdot\text{S}\cdot\text{Pa}$.

Department...~~Chemical Engineering~~
Field of study...~~Chemical Engineering~~
Academic year...2005

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายๆท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อ.ดร. โสธดา กนกพานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อ.ดร.อภิธา บุญศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำวิธีการทำงานวิจัยตลอดจนตรวจทานแก้ไข วิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ดร.อนงค์นาฏ สมหวังชนโรจน์ ผศ.ดร.สีรุ่ง ปริษานนท์ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรศ.ดร.ศิริพร คำรงค์ศักดิ์กุล ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้คำแนะนำและแก้ไข วิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณสำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายอุตสาหกรรม ที่สนับสนุนทุนสำหรับการวิจัย บริษัท เอกเซลแลคส์ จำกัด ที่กรุณาเอื้อเพื่อเช่ารถเข็นเพื่อใช้ในการทำงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วง ห้องปฏิบัติการวิจัยพอลิเมอร์ ภาควิชาเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อนุเคราะห์เครื่องมือสำหรับวัดคุณสมบัติเชิงกลของฟิล์ม

พี่ๆทีมงานวิจัยพืชผลหลังการเก็บเกี่ยว ฝ่ายปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือและให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

งานวิจัยนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าขาดบุคคลเหล่านี้ นายธำรงค์ อัมพรรัตน์ นางสาวยุวลักษณ์ ศิริพลบุญ และนายประธานถ กิตติไคว้ล ที่ช่วยเหลือให้งานวิจัยในส่วนการเคลือบสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี เพื่อนๆ น้องๆ ห้องปฏิบัติการและวิจัยวิศวกรรมชีวเคมีทุกคนสำหรับคำแนะนำ กำลังใจ และบรรยากาศที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา น้องชาย ที่เป็นกำลังใจและมีส่วนช่วยเหลือใน ส่วนของการเรียบเรียง และการตรวจทานเล่มวิทยานิพนธ์ รวมไปถึงการให้การสนับสนุนเงินทุน ดำรงในงานวิจัย จนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาของงานวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตงานวิจัย.....	4
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ความสำคัญ.....	5
2.2 การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทางชีวเคมีในผักและผลไม้.....	13
2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อชีววิทยาของผักและผลไม้หลังการเก็บเกี่ยว.....	16
2.4 คัดค้านับบอกคุณภาพของผักและผลไม้.....	18
2.5 การใช้สารเคลือบผิวกับผักและผลไม้.....	20
2.6 เซลล์เล็ก.....	25
2.7 ลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง.....	31
2.8 สรุปสูตรสารละลายเซลล์เล็ก.....	33
2.9 เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวของมังคุดและมะม่วง.....	38
2.10 กระบวนการเคลือบ.....	41
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน.....	43
3.1 การดำเนินงานวิจัย.....	43
3.2 วัตถุประสงค์ สารเคมี และอุปกรณ์ในการวิจัย.....	45
3.3 คัดเลือกสารเคลือบเซลล์เล็ก.....	46
3.4 ออกแบบการทดลองเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของสารเคลือบเซลล์เล็ก.....	47
3.5 การทดสอบประสิทธิภาพของสารเคลือบเซลล์เล็ก.....	48

3.6 การทดสอบสมบัติของฟิล์ม.....	55
3.7 การทดสอบการคงตัวของสารเคลือบ.....	57
3.8 สถานที่ทำการวิจัย.....	57
บทที่ 4 ผลการทดลองและวิเคราะห์ผลการทดลอง.....	58
4.1 ประสิทธิภาพของสารเคลือบที่มีเซลลูล์เป็นองค์ประกอบหลัก.....	59
4.2 ลักษณะและสมบัติของฟิล์มที่ผลิตจากสารเคลือบ.....	129
4.3 ความคงตัวของสารเคลือบ.....	134
4.4 การวิเคราะห์ต้นทุนของสารเคลือบ.....	138
บทที่ 5 สรุปผลการทดลอง.....	141
5.1 สรุปผลการทดลอง.....	141
5.2 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	142
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	142
รายการอ้างอิง.....	143
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก แบบทดสอบทางประสาทสัมผัส.....	151
ภาคผนวก ข วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและตัวอย่างการคำนวณ.....	154
ภาคผนวก ค วิธีการทดสอบ และเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบสมบัติของฟิล์ม.....	172
ภาคผนวก ง สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของการทดสอบคุณภาพมังกุคและ มะม่วง	177
ภาคผนวก จ ข้อมูลดิบ และสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของการทดสอบสมบัติทาง กล และความสามารถในการแพร่ผ่านของไอน้ำ.....	208
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	215

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 อายุการเก็บเกี่ยวของมะม่วงแต่ละพันธุ์.....	6
ตารางที่ 2.2 ความถ่วงจำเพาะ การจมน้ำ และช่องว่างระหว่างเมล็ดกับเปลือกหุ้มเมล็ด.....	7
ตารางที่ 2.3 วัชของมังคุด.....	11
ตารางที่ 2.4 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมะม่วงสดและมังคุดสด.....	12
ตารางที่ 2.5 องค์ประกอบของสารคืดหลังจากแมลงครั้งหลังผ่านกระบวนการทำให้บริสุทธิ์.....	26
ตารางที่ 2.6 สรุปสูตรสารละลายเซลล์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
ตารางที่ 3.1 องค์ประกอบของสูตรสารเคลือบในหน่วยเปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก.....	46
ตารางที่ 4.1 คะแนนคุณลักษณะเฉลี่ยของมังคุดทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง จากการทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภค.....	82
ตารางที่ 4.2 คะแนนคุณลักษณะเฉลี่ยของมังคุดทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C จากการทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภค.....	84
ตารางที่ 4.3 ผลเปรียบเทียบระหว่างวัตถุพิสัย และจิตพิสัยของมังคุดทรีทเมนต์ต่างๆ เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	90
ตารางที่ 4.4 ผลเปรียบเทียบระหว่างวัตถุพิสัย และจิตพิสัยของมังคุดทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C.....	91
ตารางที่ 4.5 คะแนนคุณลักษณะเฉลี่ยของมะม่วงทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง จากการทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภค.....	118
ตารางที่ 4.6 คะแนนคุณลักษณะเฉลี่ยของมะม่วงทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C จากการทดสอบทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภค.....	121
ตารางที่ 4.7 ผลเปรียบเทียบระหว่างวัตถุพิสัย และจิตพิสัยของมะม่วงทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	127
ตารางที่ 4.8 ผลเปรียบเทียบระหว่างวัตถุพิสัย และจิตพิสัยของมะม่วงทรีทเมนต์ต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C.....	128
ตารางที่ 4.9 glassition temperature ของสารเคลือบสูตรต่างๆ.....	130
ตารางที่ 4.10 สรุปสมบัติของสารเคลือบ.....	134
ตารางที่ 4.11 วิเคราะห์ต้นทุนของสารเคลือบสูตร Lab-a สำหรับมังคุด.....	138
ตารางที่ 4.12 วิเคราะห์ต้นทุนของสารเคลือบสูตร Lab-c สำหรับมะม่วง.....	139

ตารางที่ ข.1 รูปแบบข้อมูลของการวางแผนแบบสุ่มสมบูรณ์ที่มีจำนวนเท่าๆกัน.....	156
ตารางที่ ข.2 สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวน เมื่อ n ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างเท่าๆกัน.....	157
ตารางที่ ข.3 รูปแบบข้อมูลของการวางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ของการสูญเสียน้ำหนักในแต่ละทรีทเมนต์และการคำนวณค่าต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนซ้ำเท่าๆกัน.....	160
ตารางที่ ข.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างทรีทเมนต์ของข้อมูลการสูญเสียน้ำหนักของมังคุดในวันที่ 7 ของการเก็บรักษา.....	163
ตารางที่ ข.5 รูปแบบข้อมูลของการวางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ของการสูญเสียน้ำหนักในแต่ละทรีทเมนต์และการคำนวณค่าต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนซ้ำเท่าๆกัน.....	164
ตารางที่ ข.6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างทรีทเมนต์ของข้อมูลการสูญเสียน้ำหนักของมังคุดในวันที่ 7 ของการเก็บรักษา.....	167
ตารางที่ ข.7 ข้อมูลความทนแรงดึงของสูตร Lab-a Lab-c และ Lab-d โดยจำนวนซ้ำในการทดลองเท่ากับ 5.....	168
ตารางที่ ข.8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างทรีทเมนต์ของข้อมูลความทนแรงดึงของฟิล์มเคลือบจากสารเคลือบ.....	171
ตารางที่ ง.1 เปอร์เซ็นต์การสูญเสียน้ำหนักของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	178
ตารางที่ ง.2 ความสว่างของเปลือกมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	178
ตารางที่ ง.3 ความเป็นสีแดงของเปลือกมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	179
ตารางที่ ง.4 ความสว่างของกลีบเลี้ยงมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	179
ตารางที่ ง.5 ความเป็นสีเขียวของกลีบเลี้ยงมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	179
ตารางที่ ง.6 ความแข็งเปลือกของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	180
ตารางที่ ง.7 ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมดของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	180
ตารางที่ ง.8 เปอร์เซ็นต์ความเป็นกรดของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	180
ตารางที่ ง.9 อัตราการหายใจของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	181
ตารางที่ ง.10 การผลิตเอทิลีนของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง.....	183
ตารางที่ ง.11 เปอร์เซ็นต์การสูญเสียน้ำหนักของมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C.....	185
ตารางที่ ง.12 ความสว่างของเปลือกมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C.....	185
ตารางที่ ง.13 ความเป็นสีแดงของเปลือกมังคุดที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C.....	186

ตารางที่ ง.43 อัตราการหายใจของมะม่วงที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C.....204

ตารางที่ ง.44 การผลิตเอทิลีนของมะม่วงที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C.....206

ตารางที่ จ.1 ข้อมูลความทนแรงดึงของฟิล์มเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ Lab-d.....209

ตารางที่ จ.2 ข้อมูลเปอร์เซ็นต์การขีดตัวของฟิล์มเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ Lab-d.....209

ตารางที่ จ.3 ข้อมูลความสามารถในการแพร่ผ่านของไอน้ำของฟิล์มเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ
 Lab-d.....210

ตารางที่ จ.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของความทนแรงดึง เปอร์เซ็นต์การขีดตัว และ
 ความสามารถในการแพร่ผ่านของไอน้ำของฟิล์มเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ
 Lab-d.....210

สารบัญญภาพ

หน้า

รูปที่ 2.1 เปรียบเทียบอัตราการหายใจของผลไม้ประเภท climacteric และ non – climacteric.....	14
รูปที่ 2.2 โครงสร้างของเซลล์.....	26
รูปที่ 2.3 กระบวนการผลิตเซลล์กาว.....	28
รูปที่ 2.4 กระบวนการเคลือบส้ม.....	42
รูปที่ 3.1 แผนผังการดำเนินงานวิจัย.....	44
รูปที่ 3.2 Flow board ที่ใช้ในการควบคุมอัตราการหายใจของอากาศที่ผ่านเข้าออก.....	50
รูปที่ 4.1 ลักษณะภายนอกของมังคุดหลังการเคลือบด้วยสารเคลือบสูตรต่างๆที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง นาน 12 วัน.....	60
รูปที่ 4.2 ลักษณะภายนอกของมังคุดหลังการเคลือบด้วยสารเคลือบสูตรต่าง ๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C นาน 28 วัน.....	61
รูปที่ 4.3 การสูญเสียน้ำหนักของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....	63
รูปที่ 4.4 การสูญเสียน้ำหนักของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....	63
รูปที่ 4.5 ค่าความสว่างของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....	66
รูปที่ 4.6 ค่าความสว่างของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a, Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....	66
รูปที่ 4.7 ค่าความเป็นสีแดงของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....	67
รูปที่ 4.8 ค่าความเป็นสีแดงของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....	67
รูปที่ 4.9 ค่าความสว่างของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....	69
รูปที่ 4.10 ค่าความสว่างของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....	69

- รูปที่ 4.11 ค่าความเป็นสีเขียวของกลีบเลี้ยงมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70 ± 5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....70
- รูปที่ 4.12 ค่าความเป็นสีเขียวของกลีบเลี้ยงมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86 ± 2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....70
- รูปที่ 4.13 ค่าความแข็งเปลือกของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70 ± 5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....72
- รูปที่ 4.14 ค่าความแข็งเปลือกของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86 ± 2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....72
- รูปที่ 4.15 ปริมาณของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70 ± 5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....74
- รูปที่ 4.16 ปริมาณของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86 ± 2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....74
- รูปที่ 4.17 เปอร์เซ็นต์กรดที่ไทเทรตได้ของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70 ± 5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....76
- รูปที่ 4.18 เปอร์เซ็นต์กรดที่ไทเทรตได้ของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86 ± 2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....76
- รูปที่ 4.19 อัตราการหายใจของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70 ± 5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....78
- รูปที่ 4.20 อัตราการหายใจของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86 ± 2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....78
- รูปที่ 4.21 การผลิตเอทิลินของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70 ± 5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....80
- รูปที่ 4.22 การผลิตเอทิลินของมังคุดเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-b และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86 ± 2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....80
- รูปที่ 4.23 ลักษณะภายนอกของมะม่วงหลังการเคลือบด้วยสารเคลือบสูตรต่างๆ ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง นาน 12 วัน.....93

รูปที่ 4.38 ค่าความเป็นสีเหลืองของเนื้อมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....105

รูปที่ 4.39 ความแน่นเนื้อของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....107

รูปที่ 4.40 ความแน่นเนื้อของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....107

รูปที่ 4.41 ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมดของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่ อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....109

รูปที่ 4.42 ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมดของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่ อุณหภูมิ 12 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....109

รูปที่ 4.43 ปริมาณกรดที่ไทเทรตได้ของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....111

รูปที่ 4.44 ปริมาณกรดที่ไทเทรตได้ของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน....111

รูปที่ 4.45 อัตราการหายใจของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....113

รูปที่ 4.46 อัตราการหายใจของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....113

รูปที่ 4.47 การผลิตเอทิลีนของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง ความชื้นสัมพัทธ์ 70±5 % เป็นระยะเวลา 12 วัน.....116

รูปที่ 4.48 การผลิตเอทิลีนของมะม่วงเมื่อไม่ได้เคลือบ เคลือบด้วยสูตร Lab-a Lab-c และ Teva เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 12 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 86±2 % เป็นระยะเวลา 28 วัน.....116

รูปที่ 4.49 फिल्मจากสารเคลือบเซลลูล์โลสต่างๆ.....129

รูปที่ 4.50 ความสัมพันธ์ระหว่างฟิล์มเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ Lab-d กับค่าความทนแรงดึง และเปอร์เซ็นต์การขีดตัวของฟิล์ม.....133

รูปที่ 4.51 ความสัมพันธ์ระหว่างฟิล์มเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ Lab-d กับความสามารถในการแพร่ผ่านของไอน้ำ.....132

รูปที่ 4.52 ความหนืดของสารเคลือบสูตร Lab-a และ Lab-b เก็บที่อุณหภูมิห้องระยะเวลาการเก็บรักษา 3 เดือน.....	136
รูปที่ 4.53 ความหนืดของสารเคลือบสูตร Lab-a และ Lab-b เก็บที่อุณหภูมิ 4 °C ระยะเวลาการเก็บรักษา 3 เดือน.....	136
รูปที่ 4.54 ค่า pH ของสารเคลือบสูตร Lab-a และ Lab-b เก็บที่อุณหภูมิห้อง ระยะเวลาการเก็บรักษา 3 เดือน.....	137
รูปที่ 4.55 ค่า pH ของสารเคลือบสูตร Lab-a และ Lab-b เก็บที่อุณหภูมิ 4 °C ระยะเวลาการเก็บรักษา 3 เดือน.....	137
รูปที่ 4.56 กระบวนการผลิตสารเคลือบเซลแล็ก.....	140
รูปที่ ค.1 ตัวอย่างที่ใช้ทดสอบสมบัติเชิงกล.....	173
รูปที่ ค.2 ขั้นตอนการทดสอบหาความสามารถในการแพร่ผ่านของไอน้ำ.....	174
รูปที่ ค.3 ลักษณะการทำงานของเครื่อง DSC	176
รูปที่ จ.1 ผลการวัดสมบัติทางความร้อนของเซลแล็กขาว (bleached shellac).....	211
รูปที่ จ.2 ผลการวัดสมบัติทางความร้อนของสารเคลือบสูตร Lab-a Lab-c และ Lab-d.....	212
รูปที่ จ.3 ผลการวัดสมบัติทางความร้อนของสารเคลือบสูตร Lab-b.....	213
รูปที่ จ.4 ผลการวัดสมบัติทางความร้อนของสารเคลือบสูตร Teva.....	214